

ПЕРЕВАГИ І ЗАСТЕРЕЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

*Приймак С.В. к.е.н., доцент
Гончарук С.М., к.е.н., доцент
Львівський національний університет імені Івана Франка*

В умовах інформатизації та глобалізації сучасного світу особливого значення та актуальності набуває дистанційне навчання. У зв'язку з цим, початок ХХІ століття ознаменувався новим витком дистанційної освіти. Це така форма навчання, яка є рівноцінною з очною, вечірньою, заочною та екстернатом, що реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання такими як педагогічні та інформаційні технології. Інформаційні технології дистанційного навчання – це технології створення, передачі і збереження навчальних матеріалів, організації і супроводу навчального процесу дистанційного навчання за допомогою телекомунікаційного зв'язку [1].

Отже, дистанційне навчання (ДН) – це така сукупність технологій, яка забезпечує доставку тим, хто навчається, основного обсягу досліджуваного матеріалу; інтерактивна взаємодія здобувачів вищої освіти і викладачів в процесі навчання, надання їм можливості самостійної роботи з освоєння досліджуваного матеріалу, у процесі навчання.

Найбільшого поширення технології дистанційної освіти набули в країнах з добре розвиненою комп'ютерно-технічної архітектурою: США, Канаді, Великобританії, Німеччині. У той же час країни, що розвиваються, і мають величезну кількістю населення (Китай, Індія),

використовуючи всі переваги доставки освітнього контенту через Інтернет, сформували так звані мега університети (університети з кількістю студентів не менше 100 тис. осіб).

Авторитетний фахівець в галузі дистанційної освіти Дж. Деніел вважає, що мега університети є кращими зразками глобальної системи навчання. Вони мають ще й такі особливі ознаки: активне застосування дистанційних освітніх технологій останнього покоління (на основі інформаційних технологій); відкритість; доступність освіти; гарантію високої якості навчання; наявність систем ефективної підтримки навчального процесу в країні, а також у філіях різних країн світу.

Для інтеграції освітніх ресурсів і координації зусиль щодо їх створення університети об'єднуються в національні та міжнародні консорціуми. Таким є Open Course Ware Consortium, до складу якого увійшли університети 46 країн світу, або японський OCW Consortium, члени якого відкрили доступ до 1500 курсів, 1285 з них японською мовою. Обсяг глобального ринку дистанційної освіти збільшується рік від року. Так, за даними компанії Global Industry Analysts, його оборот в світі в 2010 р. складав 52,6 млрд дол. До 2015 року корпорація прогнозувала ріст ринку до 107 млрд дол. на рік, що майже так і сталося. Станом на 2020 рік цей оборот подвоївся. Найбільший зріст ринку дистанційної освіти в країнах Азії: Індія (55%), Китай (понад 50%), Малайзія (понад 40%).

Дослідження показали, що дистанційна освіта зазнає сьогодні суттєвих змін, що здатні модифікувати її сутність і функції. По-перше, ринок зажадав від претендентів на робочі місця якісної закінченої освіти. Одночасне падіння життєвого рівня і повсюдне зростання цін створили умови, коли молодь позбавлена можливості відвідувати навчальні заклади через необхідність працювати заради виживання. ЗВО опинились на межі виживання через відсутність студентів, і тут

технології дистанційної освіти стали у нагоді. По-друге, події, що пов'язані з коронавірусом COVID-19, яскраво показали необхідність суттєвих змін у всіх сферах економіки, у т.ч. освіти.

Слід зауважити, що думка науковців та суспільства щодо дистанційної освіти на сьогодні кардинально розділилася. Одні вважають її освітою майбутнього, інші – загибель усієї системи освіти, принаймі в Україні. У зв'язку з цим доцільно розглянути переваги та недоліки дистанційної освіти (табл. 1) [2].

Таблиця 1 - Основні переваги та недоліки дистанційної освіти

Переваги	Недоліки
<ul style="list-style-type: none"> ✓ вільний доступ до навчання з будь-якого місце де є інтернет, досить багато онлайн платформ та навіть університетів пропонують останнім часом безкоштовний доступ до своїх курсів, бібліотек, відеолекцій; ✓ гнучкість та адаптивність, курс можливо коректувати, змінювати, додавати новітню інформацію, адаптувати до вимог ринку праці; ✓ значна аудиторія (широта охоплення); ✓ можливість навчання у зручній для студента час, у комфортній обстановці: у студента є доступ до курсу в режимі 24/7; ✓ можливість поєднання навчання з роботою, навчанням на іншій спеціальності, онлайн курси можуть використовуватися не лише студентами, но і робітниками, що бажають підвищити свою кваліфікацію, навіть домогосподарками; ✓ можливість навчання студентів з фізичними вадами, тобто можна ефективно використовувати для інклюзивної освіти; ✓ індивідуальний темп навчання, який обирає сам студент; ✓ зниження загальних витрат на навчання; ✓ індивідуальний підхід до кожного студента; ✓ зручність для викладачів. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ відсутність безпосереднього контакту між викладачем та студентом: при дистанційному навчанні деякі форми не використовують прямого контакту викладача і студента, що може створювати психологічний дискомфорт та відчуття взаємодії лише з інформаційною системою, а не з живою людиною; ✓ необхідна внутрішня мотивація для навчання та жорстка самодисципліна, для вирішення цієї проблеми за кожним студентом закріплюється «тьютор», що допомагає йому пройти навчання, контролюючи важливі терміни здачі завдань та мотивуючи студента до навчання; ✓ проблема ідентифікації користувача; ✓ недостатній рівень практичних навичок роботи з сучасними платформами дистанційного навчання; ✓ відсутнє «емоційне забарвлення» процесу передачі знань; ✓ відсутній розвиток комунікативних навиків; ✓ відсутність соціальної взаємодії, навчання стає більш індивідуальним.

Зважаючи на усі «за» і «проти» дистанційна освіта показала, наскільки важлива наявність дистанційного навчання в закладах освіти. Завдяки такій інноваційній технології стало можливим продовжити

навчання студентів.

Отже, розглянемо, які на наш погляд існують проблеми при дистанційному вивченні облікових дисциплін. Відповідно до навчального плану підготовки фахівців спеціальності 071 «Облік і оподаткування» здобувачі вищої освіти вивчають повний цикл обліково-аналітичних дисциплін, до складу якого входять такі класичні предмети як «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік», «Управлінський облік», «Звітність підприємств», «Облікова політика підприємства», «Міжнародні стандарти фінансової звітності», «Облік і оподаткування за видами економічної діяльності», «Аудит», «Організація та методика аудиту», «Економічний аналіз», «Фінансовий аналіз», «Судово-бухгалтерська експертиза», «Облік в ДСЕ» та ін.

Обліково-аналітичні дисципліни мають свою специфіку в процесі підготовки їх навчально-методичного забезпечення. Це пов'язано з постійними змінами в обліково-податковій політиці України, контрольно-ревізійній та аудиторській діяльності різних структур, банківській діяльності, із змінами та доповненнями в багатьох законодавчих та нормативних документах. Тому викладачам необхідно постійно доопрацьовувати пакет їх навчально-методичного забезпечення. Автори-розробники електронного навчально-методичного забезпечення повинні постійно вносити зміни до них з метою дотримання професійного рівня навчально-методичного забезпечення. Оскільки сучасні бухгалтери-аналітики повинні вміти не тільки вести бухгалтерський облік, складати звітність, аналізувати діяльність підприємства, проводити аудит, але вміти опрацьовувати отриману інформацію з метою розробки та впровадження науково-обґрунтованих управлінських рішень для поліпшення діяльності підприємства, підвищення її прибутковості та рентабельності.

Наступна проблема має методологічний характер. Дистанційне

навчання потребує інших підходів. Це стосується планування навчального процесу, розподілу бюджету часу на лекції, практичні заняття, консультації і самостійну роботу. Традиційні лекції неефективні; на практичні заняття і самостійну роботу студент витрачає значно більше часу; зростає потреба в індивідуальних консультаціях викладача. Слід враховувати і нерівні можливості здобувачів освіти, зумовлені наявністю або відсутністю відповідних гаджетів та якістю доступу до Інтернет. Існують і інші проблеми, пов'язані з дистанційним проведенням лекцій та практичних занять. Для прикладу презентація порядку заповнення первинних документів, облікових реєстрів, форм звітності, які не можливо показати через їх розгорнутість та ін.

Однією із найсуттєвіших проблем є діагностика результатів навчання. МОН України підготувало спеціальні рекомендації з цього приводу, зробивши застереження: «...рекомендації доповнюють, але не замінюють ті кращі практики та рішення, що їх заклади освіти вже розробили та впровадили в умовах карантинних обмежень». Оцінювання рівня знань здобувачів вищої освіти є надзвичайно важливим і відповідальним процесом.

Незважаючи на певні проблеми дистанційне вивчення облікових дисциплін на сьогодні є можливим завдяки існуванню мережі Інтернет, інформаційно-комунікаційних технологій, спеціальних освітніх (навчальних) платформ та достатнього рівня підготовки суб'єктів освітнього процесу.

Література

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні: Постанова МОН України від 20 грудня 2000р. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo /00.html>
2. Переваги і недоліки дистанційного навчання. URL : <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/adv/46958/>